

8. Firmy na dokonale konkurenčních trzích

Motivace

Každá firma musí učinit následující rozhodnutí:

- kolik vyrábět
- jakou cenu si účtovat
- s jakými výrobními faktory (kolik práce a kolik kapitálu)

Tato rozhodnutí jsou ovlivněna třemi faktory:

- poptávkou na trhu
- náklady
- konkurencí, které firma čelí

Začneme studiem firmy na dokonale konkurenčním trhu.

mic-slide08

(2 / 36)

Co se dnes naučíte

- co je to dokonale konkurenční trh
- co je mezní příjem a jaký má vztah k celkovému a průměrnému příjmu
- jak konkurenční firmy určují množství, které maximalizuje jejich zisk
- kdy konkurenční firma krátkodobě ukončí činnost a kdy opustí trh
- jak vypadá tržní nabídková křivka v krátkém a v dlouhém období

Přednáška odpovídá kapitole 14.

mic-slide08

(3 / 36)

Vlastnosti dokonalé konkurence

Podmínky na dokonale konkurenčním trhu:

- mnoho kupujících a mnoho prodávajících
- prodávané statky jsou stejné (homogenní)
- firmy mohou volně vstupovat na trh a odcházet z trhu

Díky podmínkám 1 a 2 jsou všichni kupující i prodávající **cenovými příjemci** – berou cenu jako danou.

Příklady dokonale konkurenčních trhů:

- trh obilí v USA
- některé finanční trhy

mic-slide08

(4 / 36)

Maximalizace zisku: příklad pokračuje

q	P	TR	TC	AR	zisk	MR	MC	Δ zisk
0	10	0	5	-	-5	-	-	-
1	10	10	9	10	1	10	4	6
2	10	20	15	10	5	10	6	4
3	10	30	23	10	7	10	8	2
4	10	40	33	10	7	10	10	0
5	10	50	45	10	5	10	12	-2

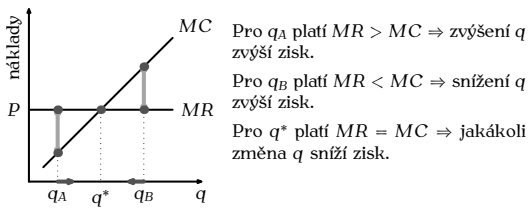
Pokud platí $MR > MC$, pak zvýšení výroby zvyšuje zisk.
 Pokud platí $MR < MC$, pak snížení výroby zvyšuje zisk.
 Firma dosahuje maximálního zisku, pokud platí $MR = MC$.

mic-slide08

(9 / 36)

Maximalizace zisku graficky

Firma maximalizuje zisk z výroby pro q takové, že $MR = MC$.

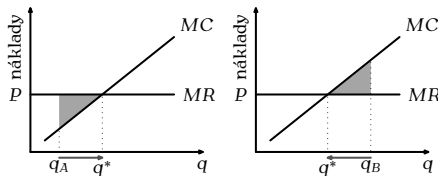

mic-slide08

(10 / 36)

Zvýšení zisku při změně objemu produkce

Pokud je $MR > MC$, pak zvýšení produkce zvýší zisk – za každou dodatečně vyrobenou jednotku o $MR - MC$.
 Pokud je $MR < MC$, pak snížení produkce zvýší zisk – za každou nevyrobenou jednotku o $MC - MR$.

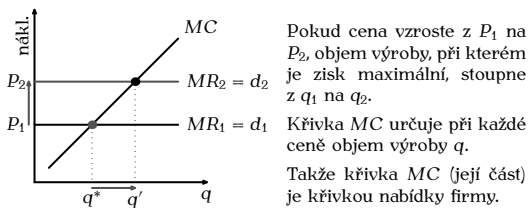
Zvýšením výroby zisk stoupne o $\sum(MR - MC)$ (barev. troj.).

mic-slide08

(11 / 36)

Rozhodnutí firmy o nabízeném množství

Firma maximalizuje zisk z výroby pro q takové, že $MR = MC$.

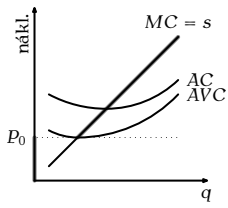

Křivka $MR = AR = P$ je křivkou poptávky po výrobcích firmy.

mic-slide08

(12 / 36)

Nabídka dokonale konkurenční firmy v SR

Firma vyrábí takové množství q , kdy se $MR = MC$, pokud cena aspoň pokrývá AVC .

Pokud $P < AVC$, firma zastaví výrobu.

V krátkém období je nabídkou dokonale konkurenční firmy ta část křivky MC nad jejím průsečíkem s AVC .

mic-slide08

(17 / 36)

Rozhodnutí o odchodu z trhu v dlouhém období

Náklady odchodu z trhu = ztráta celkových příjmů TR

Přínos odchodu z trhu = úspora celkových nákladů TC (FC jsou v dlouhém období nulové)

Firma opustí trh, pokud $TR < TC$.

Po vydělení q : firma opustí trh, pokud $AR = P < AC$.

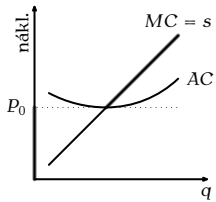

V dlouhém období tedy firma není ochotná vyrábět se ztrátou.

mic-slide08

(18 / 36)

Nabídka konkurenční firmy v dlouhém období

Firma vyrábí takové množství q , kdy se $MR = MC$, pokud cena aspoň pokrývá AC .

Pokud $P < AC$, firma odejde z trhu.

V dlouhém období je nabídkou dokonale konkurenční firmy ta část křivky MC nad jejím průsečíkem s AC .

mic-slide08

(19 / 36)

Rozhodnutí nové firmy o vstupu na trh

V dlouhém období vstoupí nové firmy na trh, pokud je to ziskové, tj. pokud $TR > TC$.

Po vydělení q : firma vstoupí na trh, pokud $AR = P > AC$.

mic-slide08

(20 / 36)

Proč firmy zůstávají v odvětví s nulovým ziskem?

Ekonomický zisk = výnosy – všechny náklady (včetně implicitních nákladů, jako jsou náklady příležitosti času a peněz majitele firmy).

V rovnováze s nulovým ziskem majitelé vydělají na své vstupy stejně, jako by vydělali v jejich druhém nejlepší použití ⇒ nemají tedy důvod tyto vstupy nikam přesouvat – jinde by vydělali stejně nebo méně.

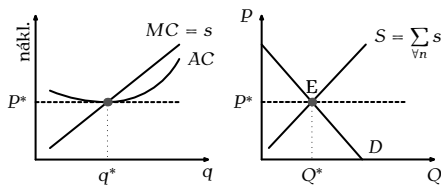

mic-slide08

(25 / 36)

Reakce na zvýšení poptávky – původní rovnováha

Prozkoumejte reakci dokonale konkurenční firmy a dokonale konkurenčního odvětví na zvýšení poptávky.

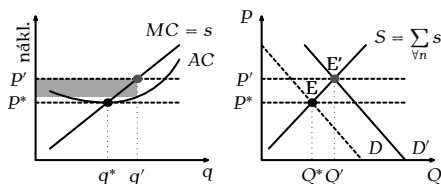
V původní dlouhodobé rovnováze je na trhu $n = Q^*/q^*$ firem. Všechny mají nulový ekonomický zisk.

mic-slide08

(26 / 36)

Krátkodobá reakce na zvýšení poptávky

Pokud stoupne poptávka, roste tržní cena P .

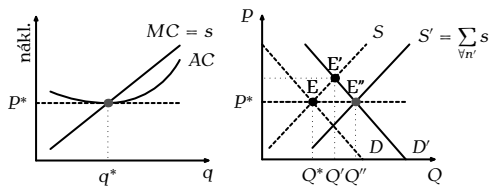
Při vyšší ceně jsou firmy ochotny vyrábět více – posouvají se po své nabídkové křivce. Trh se posouvá po tržní nabídkové křivce. Objem produkce roste na $Q' = n \cdot q'$.

mic-slide08

(27 / 36)

Dlouhodobá reakce na zvýšení poptávky

Kladný zisk láká do odvětví další firmy, což posouvá tržní nabídku doprava a snižuje cenu. Firmy přichází, dokud není zisk opět nulový.

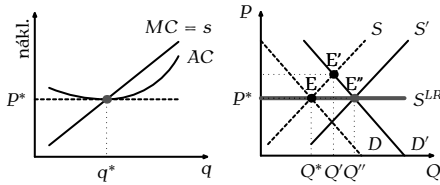
Nakonec každá firma opět vyrábí q^* a prodává za P^* . Počet firem však stoupl na Q''/q^* , takže stoupla celková produkce.

mic-slide08

(28 / 36)

Dlouhodobá tržní nabídková křivka

Pokud spojíme body dlouhodobé rovnováhy odvětví pro různé nabídkové křivky, dostaneme dlouhodobou nabídku odvětví.

Ta leží na minimu AC. Za našich předpokladů je vodorovná.

mic-slide08

(29 / 36)

Proč může být dlouhodobá tržní nabídka rostoucí

Dlouhodobá tržní nabídková křivka je vodorovná, pokud platí

- všechny firmy mají identické náklady a
- náklady se nemění, pokud další firmy vstoupí na trh či z něho odejdou

Pokud tyto podmínky nejsou splněné, pak bude poptávková křivka rostoucí.

mic-slide08

(30 / 36)

1) Firmy nemají stejné náklady

Když cena P roste, nejdřív na trh vstupují firmy s nižšími náklady, a až pak ty s vyššími náklady.

Dlouhodobá tržní nabídková křivka je proto rostoucí.

Při každé ceně

- pro mezní firmu platí, že $P = \min AC$ a její zisk je nulový
- firmy s nižšími náklady mají kladný zisk

mic-slide08

(31 / 36)

2) Náklady rostou, když vstupují další firmy

V některých odvětvích je nabídka klíčových vstupů omezená (např. množství půdy vhodné pro zemědělství).

Vstup nových firem zvýší poptávku po těchto vstupech, což zvýší cenu těchto vstupů.

To zvýší náklady všech firem – $\min AC$ se posouvá vzhůru.

Takže zvýšení ceny P je nutné, aby zvýšilo tržní nabízené množství, takže nabídková křivka je rostoucí.

mic-slide08

(32 / 36)
